

TALLINNA POLÜTEHNIIK

TPI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, KOMSOMOLIKOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

Nr. 1 (2160)

Reede, 8. jaanuar 1988

Hind 2 kop.

TPI REKTORI KÄSKKIRJAGA

Aktiivse komsomolitöö eest 1987. aasta sügissemestril määrata rahalised preemiad järgmistele komsomoliaktivistidele: Kalpus, Joel — KÜ-71
Salin, Heli — KÜ-71
Sildvee, Riina — TI-31
Kabral, Hillar — LR-51
Kruusojä, Kaido — EE-73
Tõniste, Raul — LA-31
Teekel, Toomas — KM-71
Suurthal, Sigrid — KÜ-71
Schults, Margus — LR-31
Polli, Endel — TE-71.

Veider, Ivo — õpperühm MP-51.
2. Avaldada vali noomitus koos ühiselamukohast ilmajätmisega alates 04.01.1988. a. järgmistele TPI üliõpilastele telefoni omavolilise ühendamise eest instituudi sidevõrku: Poolamäe, T. — õpperühm LS-31
Viigimäe, V. — õpperühm LS-31.

3. Haldusprorektori abil sm. E. Nossenkol tagada ühiselamute sisekorra eeskirjade veelkordne tutvustamine kõigile TPI ühiselamutes elavatele üliõpilastele.

4. Avaldada noomitus TPI peaenergeetikule sm. J. Roobale ebaoperatiivse tegutsemise eest TPI ühiselamute televiisioonianantennide vastuvõtusüsteemi normaalse töö tagamisel.

5. Haldusprorektori abil sm. E. Nossenkol tagada TPI peainseneri talituse ja ehitusjaoskonna kaasabil katuseluidkide, tagavara väljapääsude, keldriakende jne. nõuetekohane sulgemine.

Ühiselamute tehnovõrkude omavolilise ümberehitamise eest, mis on vastuolus ühiselamute sisekorra eeskirjadega ning seotud materiaalse kahju tekitamisega instituudile:

1. Avaldada vali noomitus järgmistele TPI üliõpilastele televiisioonianantennide omavolilise paigaldamise eest TPI ühiselamutes:

Luhtoja, Andres — õpperühm TK-71
Jürjens, Erik — õpperühm MP-71

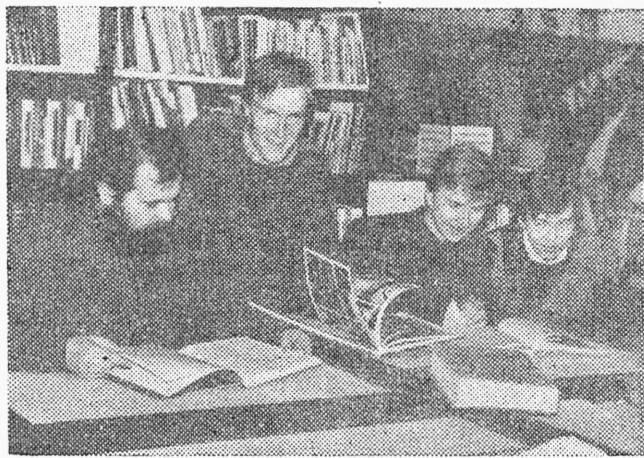
MÄENUTAJAME...

Fotomälestus sellest ajast, kui peale II Maailmasõda tegutses Tallinnas Akadeemiline Spordiklubi. ASK võrkpallimeeskond esines koosseisus (vasakult) hilisem Tallinna Konservatooriumi rektor, tänaseks meie hulgast lahkunud VLADIMIR ALUMÄE, praegune Eesti NSV TA akadeemik NIKOLAI ALUMÄE, korrespondentliige OSKAR KIRRET, korrespondentliige professor HEINRICH LAUL, dotsent KONSTANTIN OLLIK (töötab praegu EKE projektis) ja dotsent RAIMUND RÄÄMET. Nisuguses koosseisus esineti Tartu Akadeemilise Spordiklubi vastu Tallinnas Harjuoru võimlas. Mängu lõpptulemus ei ole teada, küll aga kaotati geim 14:16! Pildistamise aeg — ajavahemik 1945—1947.

TPI Muinsuskaitse Klubi pöördub TPI töötajate poole üleskutsetega aidata kaasa TPI (ja ka Eesti tehnika) ajaloo materjalide leidmisele nende kogumiseks ja avaldamiseks. Kõigil, kellel on olemas vastavaid huvitavaid materjale (fotod, teaduslikud ja populaarteaduslikud ajakirjad, eksponaadid j.m.s.), palume teatada TPI Muinsuskaitse Klubisse, kokku leppimaks nende materjalide ajutiseks kasutamiseks.

TEADMISED ON KA UUEL AASTAL AU SEES, ONNITLEME VEELKORD KÕRGKOOLIDE-VAHELISE INFORMIINI VÕITJAJD: HARDO PAJULA ja ANDRES PULVER (TP-11) ning KOIT VÄLJATAGA ja INDREK LOOTUS (KA-11).

MEHAANIKUTE MENU

ateismikilval '87 oli teenitud. Kõigis kolmes voores oli neid kaalukalt kõige rohkem. Esimene 23-st kilvakomandost võitis kindlalt MP-12 kvartetti Andres Lebedev, Mauno Lindmäe, Mait Nilson ja Raivo Paasoja, keda toetas Tarmo Tammaru (LI-13), ent teise voores 8. ja kolmanda 4. koht andsid neile kokkuvõttes 53 punkti ning kolmanda koha jagamise koos MA-12 kilvarite Kaido Kurell, Tarmo Saksa, Tõnu Savi ja Jaak Sildmaga, kelle kohad olid voores vastavalt 4., 3. ja 7. Tagasihoidliku '13. koha jagamisega alustas MA-MP seganelik, tõusis teises voores 5. koha jagamisele, ent... lõppvooru tuli neist ainult Aivo Viljamaa (MA-12 koos uue partneriga) ja üllatas nii voores kui ka lõppkokkuvõttes teise kohaga (54,5 punkti). Esikoha saavutas ühtlaselt esinenud MM-13. võistkond koosseisus Jaanus Biauert, Reimo Kauber, Andres Saare ja Ants Seiler, kes avavoorus olid ateismi tundmisel kolmandad. Teises ringis religiooni küsimustega tulid nad neljandaks, mis viis nad kokkuvõttes

Hidriteks. Kolmanda voores üldtunnistuse vabaduse tundmisega kolmas koht ja kokku võit 56,5 punktiga. Onnitleme! Meeldivat oli muudki. Küll ükski, küll erinevates segavõistkondades kaasa löönud Toomas Kangur (MA-11) tuli 85 võistelnu hulgas 14-ndaks. Hoopis üllatas aga Koit Väljataga (KA-11), kes lülitis kilva alles teises voores, võitis selle, samuti kolmanda (koos Hindrek Lootusega) ja oli üldjärjestuses sellele handikapile vaatamata 15 (!). Kokkuvõtte tegemise ajal vestlesid Riho Viik (ENSV TA majandusinstituudist) parateaduste metodoloogist, Hugo-Herbert Artma («Atheose» auliige) superusklikest «Elusõna» rühmituses ja allakirjutatu analüüsis põgusalt «Harta '87». Vaatamata loomulikule kaole — lõppvooru jõudis seitse võistkonda — läks kilb korda. Oli huvi, oli põnevust, oli uut infot. Ühtlasi oli see hea eelsoojendus selle aasta parima ateismitundja väljaselgitamisel, võistlusel võtame arvesse kõik ateismialases tegevuses saadud punktid.

KUULO VIMMSAARE,
kilvakohtunik

TPI 1987. a. mälumängu individuaalmeister

on selgunud. Selle tiitli saavutas teenitult LS-51 üliõpilane KERMO JAAKSOO.

Üldse kogunes 14. detsembri õhtupoolikul 33 tipikat, kes alustasid ligi kolm tundi kestnud mäluraginat. Kermo Jaaksoo tõusis liidriks juba esimese küsimuste järel ega loovutanud esikohta lõpuni, kuigi vihast vastupanu arendasid AIVO PIHLAKAS, ANDRUS PIHEL ja ANDRES PULVER. Esikuuik kujunes järgne-

1. KERMO JAAKSOO, LS-51 — 48 punkti.
2. AIVO PIHLAKAS, TP-71 — 46 punkti.
3. ANDRUS PIHEL, LA-91 — 38 punkti.

4. ANDRES PULVER, TP-11 — 37 punkti.
5.—6. TARMO KUNINGAS ORVO KAAR, TP-11 — 36 punkti.

Võistluste sponsoriks oli automaatikateaduskonna a/ü büroo, selle esimees KALEV KASK autasustas parimaid heliplaatidega. Kohtunikekogusse kuulsid INDREK SALIS, AARE OLANDER, MARGUS METSÄNURM ja ANDRES KASESÄLU.

Kuna mõned osalejad kuuluvad TPI paremikku, tulemuste põhjal, moodustavad TPI III võistkonna KERMO JAAKSOO, ANDRES PULVER, ORVO KAAR, ERIK LINNASMÄGI (MP-11), TÕNU OJALA (MP-12) ja OTT KOPPEL (TP-31).

AARE VAALMA,
LA-71

UUEL AASTAL...

Detsembrikuu lõpul toimus instituudis kateedrijuhatajate ja teadustööjuhatajate laien- datud koosolek, kokku kutsutud rektoraadi poolt arutamaks mitmeid olulisi instituudi ellu puutuvaid probleeme.

Päevakorras bli kaks põhi- küsimust:

Alustuseks rääkisid professor I. Kleis ja teadusliku uurimise sektori juhataja J. Tanner TPI teadustöö kvaliteedi tõst- misest.

Teise küsimusena käsitlesid rektor B. Tamm ja õppepro- rektor V. Mikkal õppetöö kor- raldamise strateegiat ja takti- kat.

Kõigepealt teadustöö viimi- sest kõrgemale tasemele.

1. septembrist 1987 hakkas kehtima uurimistöö uus põhi- määrus, milles olulisemad on järgmised momendid:

- luba moodustada sotsiaalse arengu fond analoogiliselt tööstusettevõtetega,
- uurimistööde planeerimise uus kord; teadusprodekaani koht on legaliseeritud.

Eelkõige peame tunduvalt parandama patenteerimisalast tegevust, sest instituudis on praegu ainult neliteist vastava haridusega inimest.

TPI-le heidetakse ette kait- sevõimelise temaatika vähesust, paljuski on siin põhjuseks vormistamisega seotud rasku- sed, mille tõttu üks või teine uurimus jääb ametlikult kinni- tamata.

Üks suurimaid strateegilisi eesmärke, mis praegu seisab TPI teaduse ees, ongi jõuda sellise tasemeni, et võiksime võrdväärsete partneritena sõl- mida kontakte välisfirmadega.

Üleminek isemajandamisele tingib mitmeid muudatusi ka õppetöös. Lähemal ajal võe- takse kasutusele uued õppe- plaanid, mille järgi inseneri- tasemeeksami omandab riigi- eksami staatuse. Üldainete mahtu on küll vähendatud, kuid samas on nad muudetud puutumatuks.

Juba 1988. aasta kevadel lõ- petavate noorte spetsialistide eest peavad ettevõtteid tasuma 3000 rubla. Esimesel korral sooritab sellega seotud operat- sioonid ministeerium, järgne- vad lepingud sõlmivad kateed- rid ise.

Maksta tuleb vaid tootvale tööle minevate üliõpilaste eest, uudses olukorras tekib ja on juba tekkinud suunamisel raskusi nõrkade ja/või eesti keelt halvasti valdavate üli- õpilastega.

Dünaamiliselt muutuva maa- ilmaga sammu pidamiseks pea- ma järgmisel õppeaastal tege- ma muudatusi mitmetel TPI erialadel, et viia need vasta- vusse rahvamajanduse prae- guste nõuetega.

Muuta süsteemi ühte kompo- nenti ilma teisi üldse puutu- mata pole võimalik.

Refereeris ULLI SATS

(«)VARANDUS(»)

Esmaspäeval, 4. jaanuaril näidati TPI aulas Peeter Toominga filmisarja «Varandus». Nägime Viru- ja Harjumaa põlde ning metsi, jõgesid ja järvi, karjääre ja tuhamägesid, vanu memmesid piimanõuga joogivett vedamas, noori särul rahvatantsu vihtumas, näitlejaid Rakvere teatris «Koduvõõraid» mängimas ning oma kodupaiga hõlme üle muremõtteid mõlgutamas. Nägime kuulsime õpetlasi, kes fosforiidimure elulist-emotsionaalset aspekti ratsionaalselt täiendasid. Vahepeal musitseerisid punkarid ja folgilauljad. Ringvaadetele oli põimitud Narva eesti õpilaste kooliprobleem ning Ristikivi juubeli tähistamine. Ja tähtsaim — MUINSUSKAITSELIHKUMISE SÜND. Vaatasime talguliste tegutsemist Keila kalmistu korrastamisel, kuulasime Trivimi Vellist ja Villem Raami, kelledest nüüdseks on saanud EMS president ja aupresident... Kui valgus süttis, tänati filmitegijaid aplausiga. Edasimõtlemisses ainet kuipalju!

Filmid olid mõeldud TPI Muinsuskaitseklubi esimese suure avaliku ürituse SISSEJUHATUSEKS. Nad andsid erksa pilvi ohtudest, mis on varitsetud (ja varitsevad veelgi) meie kultuuri ja elukeskkonda. Piir nende kahe vahel on ju tinglik — põld on ühtaegu maaviiljeluskultuuri produkt ja maarahva normaalne elukeskkond. Põld võib olla ka muinsuskaitse objekt, nagu seda on Rebala 2000 aasta vanusel muinaspõllud. «Moodne» fosforiidikarjäär on aga paraku tehnoloogilise kultuuri nurisünnitis ning eluvaenuliku keskkonna mudel. Just dialektiliselt ja ühtaegu hoidvat elumõistmist pidid filmid TPI üliõpilastele vahendama — kui üliõpilased oleksid vaid kohale tulnud! Need üksikud, kes tulid, kadusid teenistujate ja professorite massi hulka ära. Kohaletulnud hallpead on asjadega niigi hästi kursis, nad valutavad niigi südant meie maad ähvardavate laastamiste pärast...

Tartu Akadeemiline Muinsuskaitse Selts koosnevad kuulu järgi enamasti tudengeist, selle liikmete arv oli Asutava Kogu aja 1250 lähedal. TPI klubi oli sel hetkel noorem ja kümme korda väiksem. Kaksikümne viis aktiivset noort võiksid imesid teha — TPedI «Juventa»-klubi on seda tõestanud (neid on veel märksa vähem). Aga paraku oli 25-st asutajaliikmest ainult üksainus (!) üliõpilane. Seega pole TPI tudengkonna kultuuriteadlikkus mitte kümme, vaid kakssada korda väiksem kui Tartu tudengkonnal! Keda peaks see rõõmustama? — Oleks tore, kui tegu on juhuse või eksitusega, kui järgnevad nädalad ja kuud toovad muinsuskaitseklubisse kümneid teotateliisi noori, kes tulevad oma avastuste ja ideedega. — Muide, tänaseks ongi asutajaliikmete arv juba kahekordistunud (ainult mitte tudengite arvel).

Kavatsused on klubil suured. Ametlikult hakatakse koos käima kord kuus, sessid ja õppevaheajad välja arvatud — kokku kaheksa korda aastas. See ei tähenda, et töö vahepeal seisab! Dotsent Leo Öispuu tegi ettepaneku VÕTTA KAITSE ALLA HÄVIMISOHUS ÜRIKUD ja 20. SAJANDI I POOLE PERIOODIKA, ERITI 1920.—1940. aastatel ILMUNUD AJAKIRJAD-AJALEHED. Nendes on ilmunud suur osa eesti tehnikateadlaste töid. Ilma nendeta ei saa üldse meie tehnikateaduste ajalugu kirjutada. Kõigepal on vaja saavutada juurdepääs seni kinnistes fondides varjul olnud materjalidele, need vajadusel kopeerida, bibliografeerida, süstematiseerida. Siin oleks avar tegevuspõld ajalooosonega tehnikatudengitele. Raamatukogutöötajad leiaksid rakendust neid juhendades. Tuleks koguda memuaarset ainet meie hulgas elavatelt pensionäridest tehnikateadlastelt (seda oli lubanud aidata teha ka

Eesti Raadio); koostada bibliograafiaid, tähistada hoopis laiemalt tehnikateadlaste suurjuubeleid; märgistada nii kõik TPI ajaloo kui üldse Eesti tehnikaajaloo seotud hooned. Põnev ja tume on veel loodava tehnikamuuseumi tulevik, asukohtki veel lahine — kas vesilennukite angaar Kalamajas (maailma esimene koorik-konstruktsioon!) või hoopis Tallinna Tehnikumi esimene hoone Pikal tänaval.

Kaalumisel on ka ühe mõisa hävingust päästmine, et sellele uus ülesanne anda (pühkebaas, laste suveaager?). Kas aga jätkub jõudu, kui alla neljakümnesed tardedumusest ei ärka? Peaks taastatama ka Glehni «Kalevipoeg». Dotsent Öispuu arvas, et tuleks toetada Kirjanike Liitu meie vabariigis eesti keele riigikeeleks muutmise taotluses (saal väljendas oma poolehoidu aplausiga).

Kui professor Uno Liiv rääkis EMS Asutavast Kogust ja Seltsi kui teraviku ülesannetest, siis dotsent Leo Öispuu keskendus just tehnikakõrgkooli erilistele ülesannetele muinsuskaitsetegevuses. Kahjuks ei jõutud rääkida, kes peaks oma hoole alla võtma kogu Eesti territooriumil veel säilinud tehnikaaialoo mälestised — olgu kirjalikud, suulised või esemelised. Kas on kuskil veel mõni klubi võtnud endale samalaadse missiooni? On ju siin-seal järele endisageid tuule- ja vesiveskeid, elektrijaamu, vana tehnikat, mida pole jõutud utili vedada. Kas ei peaks iga väljastpoolt Tallinna pärinev tipikas võtma kodukandi tehnikaaialoo mälestised oma ISIKLIKUKS südameasjaks? Suur asi oleks nad üles leida, registreerida ja jäädvustada ning siis, kui võimalik, väärtuslikumad ka korrastada või konserveerida. Seia ei tohiks teha uisapäisa, vaid ikka oskajatelt nõu küsides.

Ürituse lõpuosas esines TPI parteisekretär dotsent Aadu Talts, kes rääkis 22. detsembril 1987 toimunud vabariiklikust parteiaktiivi koosolekust. Küsimusi oli palju, mõned lausa põhimõttelised — kas vaikivat hulka ongi õige nimetada aktiiviks, võib-olla hoopis passiiviks? Kas koosoleku ettekanded on salajasel või kuuluvaval avalikustamisele? Kas aktiivil räägiti ka šovinismi osast natsionalismi tekkes jne. Päris kõigele ei olnudki vist võimalik rahuldavalt vastata.

Väike teatlepanek elust: teadetetahvli ees loevad kaks tudengit TPI Muinsuskaitseklubi kuulutust, kas minna või ei? Üks kaldub minema kasuks, teine on skeptiline: ei tasu, tuleb jälle jama. Ja osutab sõnale «fosforiid». — Kas meil TPI-s ei ole avalikustamata värsket valge laik seoses fosforiidiprobleemide arutamisega möödunud kevadel? Millist JAMA pidas silmas skeptiline tudeng? Miks ei riskinud nad 8—9 kuud hiljemgi samalaadsele üritusele minna? VÕIB-OLLA ONGI SIIN ÜKS SELETUS TPI TUDENGKONNA PASSIIVSUSELE.

Dotsent L. Joorits kirjutas eelmises «TP»-s Ülo Vooglaidu tsiteerides, et demokraatiseerumise alternatiiviks on üksnes hukkimine. Loodetavasti jääb peale mõistus — ja hukkimist ei valita?

Eesti Muinsuskaitse Selts on demokraatlikul teel läbi raskuste ilma sündinud. Sel faktil pole vähematki kaalu, kui sündinud organisatsioon midagi ei tee. Tulge, poisid ja tüdrukud, keda huvitab ajalugu, eriti tehnikaaialugu, kel pole ükskõik, kas meie rahvas toob valguse kätte ja säilitab tulevikuks kõik minevikus loodud väärtused!

Avalduse klubisse astumiseks saab kirjutada ehitusteaduskonnas A-III-197 vanemteadur Endel Kase juures (tel. 53 62 52). Sisestatumaks on üks rubla ja liikmeks üliõpilastele ka üks rubla aastas. Seal samas saate nõuandeid tegutsemiseks.

EMS asutajaliige
ANNE-MALLE HALLIK

REIN VEIDEMANNI MÕTTEID EESTI KEELEST JA KIRJANDUSEST NING MEIE RAHVA SAATUSEST

Sõna «ISE» — see on üks esimesi sõnu, mida lausub laps, kui ta hakkab rääkima. Inimesel tekib eneseteadvus, teadmine iseenda olemasolust. Ta tajub, et on üks paljudest hulgast. Praegune aeg on selles mõttes pöördeline, et inimesel hakatakse tunnustama kui isiksust, kellel on võime mõelda ja julgus olla see, kes ta tõeliselt on.

Kui rääkida eesti rahvast, siis pole kahilust, et meie rahva isesus sündis koos eesti kirjandusega. Kirjanduses sisaldub eestlaste ajalugu ja saatuse. Tuglas on öelnud, et meie kirjanduslugu — see on meie rahva saatuse lugu. Kirjandusel on erilise koht rahva isesuse säilitamisel, selle arendamisel.

Eesti keel ühendab meid minevikust tulevikku, on ainus pärandus, mis meile jäänud esivanematest. Seepärast on võitlus eesti keele kasutamise pärast kõigis elusfäärides — võitlus meie eksistentsi pärast, eesti rahva tuleviku pärast.

R. V. avaldas muret tehnilise intelligentsi suhtumise pärast meie keelekasutusse. On erakordselt tähtis, et me kasutaksime erilase sõnavara puhul omakeelseid vaseid. Mida rohkem hoiame kinni eesti keelest, seda elujõulisemana säilitame oma keele, kuid ettevaatust, et mitte langeda purismi nagu soomlased, hakates piirama keele loomulikku kommunikatiivsust.

Keel on tihedas vastastikkuses seoses kirjandusega. Ilukirjandus, eriti luule, on keele mootoriks. Kirjandus elavdab meie keelt, hoiab ära tema väljasuremise.

Kui poleks kirjandust, siis väheneks meie sõnavara miinimumini. Teadlased on teinud kindlaks, et inimene saab hakkama kolmesaja sõnaga, selleks piisab eluliselt vajalikuks suhtlemiseks. Kirjandus hoiab elujõus ka vanu, igapäevaelus enam kasutamist mitteleidvaid sõnu, sajanditevanused raamatud ei lase neil unustada.

Kirjandus suures plaanis — see on kontsentreeritud elulugu tuhandekordses paljunduses. Ilukirjanduse aluseks on kujund. Vahel on tipikale arusaadavam Vene akadeemiku Al. Lossevi kujundi definitsioon, mis lähtub reaalsusest: kujund on ruutjuur arvust kaks.

Teatavasti $\sqrt{2} = 1,414213 \dots$ siia võib arve lisada lõpmatu-seni. Arv «üks» (täisosa) sisaldub igas teoses, ka kõige lihtsakoelisemas. Mida suurem on isiksuslik potentsiaal, seda rohkem võimaldab ta vastust pikendada. Tõeselt suur raamat kõ-

neleb meiega läbi aastasade ja komajärgne arv aina pikeneb.

R. V. toob näiteks Tuglase «Väikesest Illimari», kui seda raamatut loeb laps, siis jõuab temani vaid ruutjuur kahest täisosa-üks. Luges seda raamatut täiskasvanuna, saab lugeda aru, et see pole mitte üksnes jutustus ühe lapse elamusest ja mõtetest, vaid elatanud inimese tarkus, mis on genereeritud lapsesse.

Kirjanduse kõige kujunditerohkem vorm on luule. Teda võib nimetada lausa kujundite kaskaadiks. Luule on tihedas seoses maailma meelelise tajumisega. Erinevalt ajaloost ei tunnista kirjandus mäluauke, ta hoolitseb rahva mälu pidevuse eest. Kandes vaimseid väärtusi peegeldab ta neid kõige kontsentreeritumal kujul. (Näiteks G. Suitsu «Noor-Eesti»-aegne luule, J. Liivi luule).

Praegust eesti kirjandust iseloomustab mitmekesisus, on palju eripalgeliste kirjandusstiilide autoreid. Võib öelda, et praegune eesti kirjandus on stiilide, laadide ja pürgimuste poolest sarnane kolmekümnendate aastate omaga. Samasuguseid suundi võib täheldada ka kuuekümnendatel. Oma kultuuri vaimuselt oleme läbi kuuekümnendate jõudnud taas lähedale kolmekümnendatele.

Eelmise aastakümne lõpul ja selle alguses valitses meie kirjanduses olustikutäpne olustikukirjeldus. Praegu on valdavaks saanud katsed läbi kirjutada meie minevik, s.t. teha seda, mille ajaloolased on jätnud tegemata. Siinsamas on jälle oht, et kirjandus ei saa tegeleda oma põhiosaga: inim-saatusse kujundliku edasiandmisega nii, et me saaksime sellest tuge, et see aitaks meil elada.

Ja jälle on aktuaalne «Noor-Eesti» kunagine loosung: «Olge eestlased, saagem eurooplasteks!» (Saagem eurooplasteks just majanduslikus mõttes, mis tähendab majanduse iseseisvumist ja maailmatasemele jõudmist).

«Jeunesse oblige!» (Noorus kohustab!)
Kultuur kohustab!

Ülestähendusi tegi
AIKI KULDKREPP
TK-51

UUDISKIRJANDUSEST INSENERI PILGUGA

Infotöötuse eriala inimesena märkan, et üha rohkem ilmub kirjutisi, mis ühest või teisest aspektist käsitlevad nähtusi info levimise seisukohalt. Ajakirjast «Vikerkaar» võib tuua järgmised näited: — Mihhail Lotman rubriigis «Poetika lühikursus», mis käsitleb semiootikat; — rühma TRÜ üliõpilaste filosoofilise kirjutisi «Qua vadis, socium» k.a. 11. numbris; — siia kuuluvaks loen ka Peeter Oleski kirjutiste sarja «Lugemispõhmeid».

Viktor Masing «Edasis» ning Jaak Kikas «Horisondis» on sõna võtnud teadusliku kirjanduse hankimise raskustest. Tahaks siin rääkida mõnest ilukirjandusega seotud momen-

dist. Lugeja seisukohalt on olulised kaks küsimust: — kirjanduse valik, — kirjanduse kättesaadavus.

Tänapäevani iseloomustab meie (aja)kirjandust lugemise unifitseerimine. Eeldatakse, et kõik inimesed loevad samu või peaaegu samu raamatuid ja ajakirju. Mitme ajakirja/ajalehe väljaandmist, kui neil on ühtlanguenud teemaatikad või auditoriumid, ei praktiseerita. Kurb analoogia on arvuti «Juku» tootmisest loobumine, kuna kogu Liidule piisavat ainult ühest kooliarvuti tüübist. Siiski on toimunud ühiskondlike muutuste tõttu huvipakkuva kirjanduse hulk suurenenud. Märgiksin ära Peeter Oleski kirjutised. Vaja on just väärtuslikumate teoste tutvustamist, hea on kui seda teeb spetsialist, kellel on autoriteeti. «TP» avaldab rubriiki «Raamatuuudiseid». On ebaselge,

millisele lugejaskonnale on see mõeldud, seni jääb küll mulje, et ainult kitsale spetsialistide ringile. Tahan välja pakkuda veidi teist laadi bibliograafia vene «uue» kirjandusest. Neist räägitakse nüüd palju, vt. näiteks «Sirp ja Vasar», kuid nende kättesaamine ei ole eriti hõlbus. «Rahva Hääl» andmetel võtab aktuaalsete teoste eesti keelde tõlkimine ja kirjutamine vähemalt paar aastat aega, samuti ei ole nad vene keeles raamatutena ilmunud. Ajakirjadest ei oska alati otsida, kuna mitmed neist «Ogonyok», «Smena» olid veel paar aastat tagasi vaateväljast väljas. Toodud valik on loomulikult subjektiivne ja mit-tetäielik, nii puuduvad mul andmed Anatoli Pristavkini teose «Kuldne pilvekene ööbis» ilmutuskoha suhtes.

- * * *
- A. Ахматова. Листки из дневника Осип Манделштам. Из неопубликованной книги Новый мир, 1987, № 6. «Новые стихи». Возвращение. — Юность, 1987 № 9. Ossip Mandelštami kohta vt. ka «Smena», 1987, № 4 (Ю. Нагибин); «Огонек», 1987, № 13.
- В. Амлинский. Оправдан будет каждый час... — Юность, 1986, № 10, 11.
- К. Воробьев. Это мы, господа! ... — Наш современник, 1986, № 10.
- В. Дудинцев. Федор Иванович. Фрагменты романа «Белая одежда». — Наука и Жизнь, 1986, № 8, 9.
- Д. Гранин. Зубр. — Новый мир, 1987, № 1, 2.
- С. Каледин. Смирное кладбище. — Новый мир, 1987, № 5.
- Ф. Искандер. Кролики и удавы. Философская сказка. — Юность, 1987, № 9. Москва, 1986, № 12.
- В. Окуджава. Девушка моей мечты. — Дружба народов, 1986, № 10.
- А. Платонов. Коллоквиум, повесть. Вст. слово С. Зальгина. — Новый мир, 1987, № 6.
- А. Рыбаков. Дети Арбата. — Дружба народов, 1986, № 4, 5, 6.
- А. Твардовский. Из творческого наследия. — Новый мир, 1987, № 3.
- Ю. Трифонов. Исчезновение. — Дружба народов, 1987, № 1.
- М. Шагров. Вресский мир. Драма в двух частях. — Новый мир, 1987, № 4.
- Võib-olla leiata just siit oma lemmikraamatu!
- PRIT PARMAXON,
infotöötuse kateeder

AASTAPILK

Aastatega on tegelikult nii, et ühele aastalehele koguneb huvitavaid sündmusi rohkem, teisele vähem. Vahest selletõttu talletuvad meie mälu nn. «hallid» ja «eredad» aastad. Kui püüda nüüd möödunud 1987. aastat hinnata, siis ülemaailmses mastaabis oli see seotud võimsa rahviikumisega. Enamgi veel, selle aasta rahupüüdlused materialiseerusid 8. detsembril Ameerika Ühendriikide pealinnas NLKP-KK peasekretäri M. S. Gorbatsõvi ja USA presidendi R. Reagani poolt allakirjutatud keskja lühimaarakettide likvideerimise lepingus.

Oleks aga ennatlik väita, et seisak on jäänud möödunud. Vaatamata ajakirjanduse teadvustatud tähelepanule on tohtu ametkondade armee väga visa aja vaimuga kaasanimisest kõrvalehoidmisel ning oma stagneerunud hoiakute muutmisel. On kujunenud isegi kummaline hoiak — sõnades alati poolt, tegudes aga vanas kõvasti kinni.

Valgete laikudega on imelikud lood. Ükskord hubase kaminatule ääres jäin mõtlema, et vahest on neil isegi pisut õigus, kes ei poolda kõigi puuduste ja möödalaskmiste ühe-õiget avalikustamist. See et meil korraga kõik nii halvasti on, mõjub pigem masendavalt kui toniseerivana.

Meie vabariiki ja TPI-d külastas NLKP-KK peasekretär M. S. Gorbatsõv. Tema antud hinnangu kohaselt oli meie instituut arenenud soovitatavas suunas. Ilmselt ürateenitud NSVL juhtiva kõrgkooli staatust tuleb pidada ka eelnenud töö väärtuseks.

Vabariikliku komsomoliorganisatsiooni esidajakutsusid kongressi aegu mehi põrsast välja oma mõtteid avaldama. Orneks jätkus väärt ettepanekuid kosmomoli uuendamiseks meie kaunitel daamidelgi. Ah jaa! Üliõpilasiit? Vajalik, sest on omal kohal kõrgkoolidevahelise sidusorganisatsiooni. Omavalitsusest niipalju, et ei meie vabariigis ega ka mitte TPI-s pole tunda sellele ideele vajalikku kolapinda, mis sisuliselt näitab, et me ei ole veel demokraatiaga harjunud.

Eesti NSV jaoks oli möödunud aasta enda eest seisimise aeg. Olen tihti mõelnud, mis-sugune toimemehhanism sunnib üliõpilulisi ministereid omavolitsusele, kohalikke võimuorganeid pehmelt öeldes eirates? Kõigile jõupingutustele vaatamata ei pea ma fosforiidi probleemi Eesti jaoks sugugi lahendatuks. Väheusutav, et ametkonnad nii kergesti taanduvad. Ühinen arvamusega, et nii kaua, kui pole parandatud veevõrgu kasutamist ning olukorras, kus igast Liidus toodetud ühest tonnist fosforväetisest kasutatakse realselt põllukultuuride poolt ära vaid 7,5% (!), s. o. 75 kg, ei ole uute loevanduste rajamine lihtsalt tervele mõistusele kohane.

Teine ühine probleem oli ja on ka praegu rahvastiku-probleem. Teadupärast avaldatakse meil kartust, et eestlased võivad ebasoodsate tendentside (migratsioon) korral jääda oma koduvabariigis vähemusrahvuseks. Siin, muuseas võib analoogiat leida ka üliõpilulise pressiga. Nimelt ollaks üliõpilulise ajakirjanduse veer-gudel mures vene rahvusest elanikkonna arvu aeglase kasv-üle, mille tõttu venelased moodustavad NSV Liidu rahvusest veidi vähem kui 50%. Kui uskuda demograafe, siis on see kahanemise tendents kestnud juba pikki aastaid.

Eks neid suurema ja väiksema tähtsusega märksõnu oli teisi. Oktoobrirevolutsiooni 70. aastapäev, Lastefondi loomine, esimesed tšekiraamatud, noortekooperatiivid, erataksod, oksjonid, inflatsioon ja palju muudki veel. TPI tasandil veel niipalju, et taastati sisetest TPI ja Helsinki Tehnika-ülikooli vahel.

Tervitusega peatselt algavaks Draakoni aastaks
AIMAR NAGGEL
TE-71

KARL RISTIKIVI „LOHE HAMBAD“

Nüüd siis — seitseteist aastat pärast ilmumist Rootsis ning kümme aastat pärast kirjaniku enese surma, on lõpuks ometi ka Eesti lugejani jõudnud Karl Ristikivi loominguga üks tipp-teoseid — romaan «Lohe hambad».

Paistab küll niiviisi, et eks see ametlik tunnustamine on meil ikka üks postuumne asi küll. On ju nii, et raamatuid trükitakse, filme linastatakse ja preemiaid jagatakse suurte kunstnike teostele tihti peale alles siis, kui nende autorid juba mitu aastat maamullas on lebanud. Ja ega see ainult praegu ning meil niimoodi ei ole. Alles üsna hiljuti levitasid massi-kommunikatsiooni vahendid üle kogu maailma teadet, et ühel oksjonil vist New Yorgis osteti Vincent van Goghi «Päevalilled» umbes 50 miljoni dollari eest. Maali omanikuks sai mingi Jaapani päritolu äriettevõtte. Sellega seoses tekkis mul ketserlik mõte — mis saanuks siis, kui sama maal oleks ostetud kunstnikult eneselt, tema eluajal, nii umbes 1000 korda odavam hinda eest. Selle mõtte edasiarendamine jääga aga igapäevase enese teha, sest antud kirjatükk on mõeldud ikkagi jutustamiseks Karl Ristikivi kauaoodatud ja nüüd lõpuks ka meieni jõudnud tippromaanist, muuseas ühest säravamast tipust kogu Eesti kirjandusmaastikus üldse.

«Lohe hammaste» lugemisel ning veidi hiljem, loetu üle tõsisemal järgimõtlemlisel, jäi mulje, et teose põhiprobleemiks on vägivald. See on eelkõige lugu vägivaldast. Absurdsest, inimloomusele äärmiselt võõrast ja väenulikest, inimesele vastuvõetamatust, teda enesesse kiskuvast, muserdavast ning mõnikord ka teda hävitavast vägivaldast. Vägivaldast, mis hävitab nii selle, kes temaga kaasa läheb, selle, kes tema vastu võitluste astub kui ka selle, kes lihtsalt ta teele ette jääb. Seda näeme romaanis kõigis osades. Vägivalda ohvriteks langevad ju suuremal või vähemal määral nii noor Kataloonia aadlik Ruy Pons, Flandrias peremehetsevad kataloonlastest «karistussalklased»; Hollandi talumees Jan Bleis ning samuti ka Kataloonia pagulaskirjanik Joaquim Barrera ja tema poeg Pablo. Vägivald võib olla põhjustatud inimeste poolt tahtlikult ning ollagi mõeldud vägivaldane hirmutamiseks ning vabadustahte allasurumiseks, kuid samas võib ta olla tingitud absurdsest maailmast ja selle veel absurdsemast korraldusest. Kuid kõige põhjalikumalt juba allpool.

Vihje vägivaldale, mis omakorda sünnitab vägivalda, peitub juba romaanis pealkirjaski. Lohe hambad külvab põllule argonaut Iason, kellele see oli üheks katsumuseks teel Kuldvilaku juurde. Neist hammastest tärkasid hambuni relvastatud sõjamehed, kelledega Iason võitles. Sõjamehed pidid Iasonit pea-aegu võitma, kuid nende hulka heidetud kivist puhkes omavaheline taplus, kus nad üksteist maha nottisid.

Kui üritada «Lohe hambaid» mõne kindla žanri Prokrustese sängi suruda, siis võib sellest sündida küllaltki suur segadus. Esimesel pilgul paistab, et tegemist on kõige ehtsama meta-kirjandusega, s. t. kirjandusega kirjandusest enesest. On ju meil tegemist romaaniga romaanide lugemisest ja tõlkimisest. Samas aga on teos käsitletav Pablo Barrera kujunemisromaanina ning ka näiteks Jan Bleisi või Angel Monteneri isikuroomanina. Ja üldse sisaldab see romaan eneses tunduvalt rohkem, kui seda esimeses lähenduses näha on. «Lohe hambad» võib lugeda korduvalt ning selles iga korraga ikka ja jälle midagi täiesti uut avastada.

Karl Ristikivi selles romaanis leiame neli ajatasanditega selgelt eraldatud süžeeiliini, mis omavahel mitmeid kordi põimuvad ning sellega romaanile palju nii teisi kui koimandaid plaane annavad. Esimeseks ja ka kõige tähtsamaks liiniks on noore kataloonlastest pagulase, Prantsusmaal õppinud ja kasvanud Pablo Barrera elu, mõtted ja tegevus sõjajärgsete aastate (1949. a.) Pariisis. Noor mees, kes hiljuti on oma isa matnud ning mõjuka daami kaasabil (tasuks ja ka avantsiks teatavate intiimsete teenete eest) ka ise mõned kehvapoolsed luuletused avaldanud, hakkab lugema ning hiljem ka tõlkima isa paberitest leitud ajalooliste romaanide triloogiat, mis samuti kannab üldpealkirja «Lohe hambad». Algul tõlgib ta seda teost ajendatuna vaid avaldamissoovist, kuid hiljem üha rohkem ja rohkem selleks, et täita aukohust oma isa mälestuse ja isenda ees.

Teised süžeeiliinid tulevadki Joaquim Barrera (Pablo kadunud isa) käsikirja jäänud romaanitriloogiast.

«NON PLUS ULTRA» tegevus toimub XVI sajandi esimese veerandi Hispaanias, kus on puhkenud aadli ja lihtrahva ülestõus keiser Karl V (kuningas Carlos I) ning tema flaami palgasõduritest kaaskonna omavoli ning vägivaldsemise vastu. Vägivald sünnitab vägivalda! Romaani keskseks kujuks on noor ja vaene Kataloonia aadlik Ruy Pons, keda tema enese meelest saadeti Toledo mässuliste poolt Cordobasse, et sealsetele aatekaaslastele «ülestõusu tungal» edasi anda ja neidki väljaastumisele õhutada. Tegelikult aga saadeti ta teele vaid seepärast, et juhtida vastased valejälgedele, eemale tõelisest kullerist. Ruy Pons toodi ohvriks poliitilisele avantüürile, ta ei jõudnudki Cordobasse. Muserdatuna nii ihult kui hingelt võitleb Ruy Pons mässuliste ridades ülestõusu esimeses ja ühtlasi ka viimases lahingus. Pärast lahingut kaotust toimetab ta üle piiri ühe mässu juhi, oma väepealiku, lese ning läheb juba lõplikult murtuna kloostri. Vägivalda ohvriks langes noor mees, kes hakkas vägivalda vastu võitlema.

Triloogia teine osa — «ALBA SÖDURID», viib meid sama sajandi keskpaiga Flandriasse, kus oli puhkenud vabadussõda Hispaania ülemvõimu vastu. Romaanis kujutatakse Katalooniast pärit oleva kompanii tegevust Angel Monteneri juhtimisel, keda võib pidada ka selle romaani peategelaseks. Angel Montener on ülihea ja täpne käsutäitja — julm ja (oma arust) õiglane (mulle assotsieerub millegipärast seoses Angel Monteneriga Poola kindralkuberner Frank, nii nagu teda kujutab Curzio Malaparte oma novellis «Krieket Poolas»). Ta viib ellu vägivalda, kuid seesama vägivald ei lähe ka temast enesest mööda, ta langeb paater Domingo punutud võrku ning hukatakse omaenese ülemate käsul. Paremini ei käi tema alluvate käsi — nad lihtsalt kaovad Hollandi uttu. Kuulsusetult ja jäljetult. Vägivalda ohvriks langesid ta enese teenrid, tema pimedad käsutäitjad.

Joaquim Barrera kolmanda romaani «VABADUSE LAINE» sündmustik areneb samuti Hollandis, mõned aastad «Alba sõdurite» ajast hiljem. Hispaanlaste poolt ümber piiratud Leyden ootab göösidelt abi. Seda on võimalik osutada vaid laevadega linna alla purjetades, milleks aga on tarvis purustada tammid ning ujutada maa mereveega üle. Tuleb üle ujutada maa, mille hollandlased on suure vaevaga mere käest kätte võitnud, mida on haritud ja kaitstud. Juba mõte sellele, et maa tuleb (mis sest, et ajutiselt) üle ujutada, on romaanis peategelasele, talunik Jan Bleisile täiesti vastuvõetamatu. Kuid teha pole midagi — tammid avatakse, küla jääb tühjaks, elanikud lähevad minema — kes gööksiks, kes midu maa-pakku. Kohale jääb ainult Jan Bleis. Tema ei suuda lahkuks, ta tegi valiku. TEMA ei lähe kusagile, sest seal on tema süda ja hing. Ta jääb oma maja pööningule ja sinna ta surebki, ükski ja unustatult. Jällegi sai absurdne vägivald omale ohvri — sedapuhku inimese, kes lihtsalt jäi «rataste vahele» ning hõõrutu pulbriks.

Tulles nüüd tagasi Pablo Barrera juurde, võib täheldada, et ka tema on omamoodi vägivalda ohver. Tõsi küll, tema puhul — e see vägivald otseselt füüsilise, kuid vägivald jääb alati vā väljaks, ükskõik, mis kujul ta ka parasjagu ei esineks. Tema püüab oma huvides ära kasutada madame Lemercier (tema ongi see mõjukas daam, kellest eespool juba juttu oli), sama tahab ka härra Castañares. Oma huvides püüavad Pablot (rohkem küll tema isa nime) ära kasutada ka Kataloonia pagulased, kes' aga sugugi ei hooli romaanide kirjastamisest, sest nemad vajavad ju poliitilisi loosungeid, mitte ajaloolisi romaane. Kõigest hoolimata tõlgib Pablo isa raamatuid edasi. Kuid siis, kui ta on oma tööga lõpule jõudnud, selgub, et ta on teinud Sisyphose tööd. Ükski kirjastus ei taha avaldada tundmatu pagulaskirjaniku romaane. Suur töö osutus absurdseks nii isale kui pojale, romaane ei olnud kellelegi vaja! Kuid Pablote, kes juba tõlkimise ajal hakkas aru saama oma ponnistuste absurdsest, muutus absurdi tajumine Katarsiseks. Sisyphose töö isa romaanidega, nende mõtete tajumine, maailma enese absurdse tajumine — see kõik tõrjub Pablot välja tema senise seismise tühisuse. Romaani lõpus ei ole ta enam tühine oleskleja, vaid Mees, kes sõidab Ameerikasse, et seal üritada, nüüd siis juba inglise keeles, oma isa teoste väljaandmist. Ta ei loobunud võitlustest, temast on saanud inimene, kes võib otsustada. Kas tal aga jätkub ka jõudu oma otsuse elluviimiseks? «Annaks Jumal, et ka Pablo ei oleks ainult unistus, kes kaob. Et Joaquim Barrerast ei jääks ainult unustatud haud ühe unustatud küla kalmistul.»

Lõpetuseks oleks mul lisada veel seda, et nüüdseks on meil ilmunud juba kaks Karl Ristikivi raamatut kahekümne viiest (!). Ehk polegi praegu, mil stagnatsioonijää juba liikuma on hakanud, eriti naiivne loota, et neile ka lisa tuleb. On ju, mis trikkida tasuks, ja seda ka teistelt pagulaskirjanikelt.

TÖNU TOMBERG
Jõulukuul 1987

* * *

K. Ristikivi sündis 1912. aastal Läänemaal taluteenija peres. 1930. aastal lõpetas ta Tallinna Poeglaste Kaubanduskooli, 1942. aastal cum laude Tartu Ülikooli geograafina. 1944. aastal asus elama Rootsi, töötas Stockholmis kindlustusametnikuna. Maetud 1977. aastal Stockholmi Metsakalmistule.

Loomingulist tegevust alustas novellide ja lastejuttude kirjutamisega. Oma ajalooliste romaanidega jõudis maailmatasemeni, Nõukogude Eestis on peale ühe tema kõige põneva-ma teose «Lohe hambad» välja antud veel «Imede saar» (««Loomingu» Raamatukogu» 1966) ja «Rõõmulaul» («Kõdumaa» 1970—71).

Kirjanik on katsetanud erinevate stiilidega, nagu näiteks sürrealistlike mõjudega romaan «Hinged õõ».

K. Ristikivil on ilmunud ka novellikogu «Sigtuna väravad», luulekogu «Inimese teekond» ning publitsistikat.

16. oktoobril 1987 avati Varblas kirjaniku mälestus-samm.

... KANNATUS LÄKS KATKI ÜHES KINDLAS KOHAS ...!

Mis oli, see oli. Minevik ei pidanud korduma, aga tundub, et vana tõde ei pea paika. Paistab, et «talverõõmud» ühikas kipuvad traditsiooniks saama.

Tipikale, kel passis Akadeemia tee 9 tempel, võib iga algav päev midagi erilist pakkuda. On jõudnud kätte olukord, kus teda on raske halvasti mõttes mihegiga üllatada. Suu võib imestusest lahti jääda veel vaid juhul, kui kõik need mianid lahendamatu probleemid äkki lahenduse leiavad.

Kas tõesti peab korduma eelmise aasta SOS-olukord? Või ollakse kuskil arvamusel, et ega rebased ikka enne kõrgkoolimaiku suhu saa, kui omal nahal «ühikaromantikad» ei tunne.

Oleme täiesti teadlikud, et kõviosa kogu kupatusest kantakse majaelanike arvele, kuid see fakt, et me rauakoolis käime, ei tähenda ehk veel seda, et peaksime WC-sse ja pesuruumi minnes sanitaartechnilised esmaabivahendid kaasa võtma. Mälust hakkab tuhmu-aeg, kui läksid duširuumi, keerasid kraani ja vesi tuli. Vee saab kuidagimoodi kätte tänagi, kui isiklike hügieenivahendite hulka kuuluvad kas näpitsad või muud keeramis-pööravahendid. Duširuumi üks isegi on kõike muud kui oma nime vääriline. Ja kas ümmistusi WC-des ja pesuruumides peetaksegi enam üldse märkimisväärseteks asjadeks? Meile tundub juba naeruväärne, et kõik ühikat puudutavad arutelud (ja neid pole olnud vähe) on lõppude-lõpuks taandunud vaid ühe küsimuse paikapanemisele — see on alaline valve sissepääsu juures.

Ükskõik kui agaralt või mitmeaegselt see valve ka ei tegutseks, maja sanitaartechnilist olukorda see valve ei muudaks. Teisest küljest vaadatuna tundub ju täieliku absurdina, kui kogu see mitmesajaline pere iga päev iga oma

käigu ajal peaks taskust või kotist välja kraapima loa, et sa võiksid OMA koju minna (mis sest, et ajutine, praeguseks on ta siiski kodu.) Paraku käib sellel mitmesajalisel perel ka külalisi ja kõigi nende kontrollimine ja registreerimine tundub ka võimatu.

Pole vaja olla hallpea ega omada liigset nostalgiat, kuid isegi tänased diplomandid võivad paremaid aegu meenutada. Esimesest kursusest on meeles, et komandandi kätt ja sõna oli kogu majaanajades tunda, kohati kiskusid kontaktid isegi liiga isiklikeks. Majavanemgi oli teada tuntud inimene kõigile elanikele.

Mis imevõl kutsuda praegu majanõukogu kokku ja kes tahaks end pidada sellise maja vanemaks? Minnalaskmismeeleoludes konkreetset süüdlast otsides ei oska paraku kellelegi näpuga näidata. Silmade mahaloõmimiseks on põhjust nii majavaldajal ja mis seal salata — ka majaelanikel endil. Võib-olla on asi lihtsalt selles, et oleme omavahel vähe tuttavud, ei taha nagu hästi uskuda, et viimastel aastatel juurdunud rahvas prügilembe-sem oleks.

ESMAKURSUSLASED VÕIKSID SIISKI ENDALE TEADMISEKS VÕTTA,

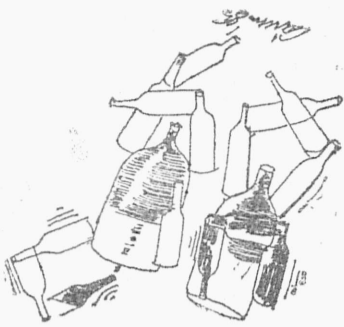
• toakoristusoperatsiooni sooritades pole vaja tolmulappi just tingimata üle ukse koridori kloppida. Märksa edukamalt võiks seda teha oma toa aknast välja.

• graafikud üldkasutatavate ruumide koristamiseks on täies kehtivuses.

• vahel võib kõõgis pliidi valget emaili nädalase kultuurikihi alt ainult aimata.

Kuid mõtle kuidas tahad, ikka jõuad lõpuks välja salassoovini — saaks ükskord remont tehtud! Kes teab vastust anda? Akki dekanat või ametiühing? Mida insituudi haldusosakond vastuseks ütleb? Või järjekordne mõttetu sõnasõda...

TPI KOLMANDA ÜHISELAMU PERE

ETTEVAATUST!

On saabunud mitmeid signaale, et TPI kolmanda ühika taga on võimalus näha iga päev mitmeid tundmatuid lendavaid objekte, mis lähemal vaatlusel osutuvad kõige sagedamini hõõguvateks sigaretikujulisteks esemeteks, õllepudelikorkideks, mitmesuguseks maandumisel kiludeks purunevaks klaas-taaraks, harvem lõunamaise päritoluga puuvilja jääkideks jne. jne.

Kas ei võiks TPI mõni kateeder (või luua selleks kooperatiiv) uurida tundmatute lendavate esemete päritolu, ühtlasi välja uurida, kas siin on tegemist mõistusega olenditega.

Seniks aga võiks paigaldada kõnnitee mõlemasse serva vastavad hoiatavad liiklusmärgid.

Suur grupp jalakäijaid, kelle kodule viib läbi TPI kolmanda ühika taguselt kõnniteelt.

TAAS VAATAD TUHIJUSSE KULGEVAT TEED,
kerid tühjade lootuste lõputut keed,
otsid seda, mis sünnitab valu,
ei sest ole tulu.
Oled kui kursi pealt eksinud laev,
ümber vaid tühjus ja otsimisvaev,
ees pole rõõme, on ainult elu,
enam ei talu.
Üksi nii rõõmutult istud ja mõtled,
võib-olla unistad, välja ei ütle,
viimased tukid sul kustuvad lees,
looda siis veel.

TÖNU TOMBERG

SESSIHOIATUS!

Liiguvad visalt kuuldused, et SESSITONT käib mööda TPI-d. Sellega seoses hoiatame, et kategooriliselt on keelatud pimeadas, ükski ja õppimata sessile kallale minna. Ikka rohkem ja suurema hurraaga. Kaksikümne üliõpilase pead on kokku ikka rohkem kui üks õppejõu pea. Soovitatakse hoida tervistavat päevarežiimi (õösel uni, päeval õpingud). Puksida, kui enam midagi ei päästa, võib, aga vahele jääda ei tohi! Kui enam miskimoodi ei saa, siis kuidagimoodi ikka saab!

Hoiataja

SPORT +

Igaüks, kellel vähegi spordisoont, tunneb juba õhus lähe-neva spordisuurirütuse hõngu.

Sport on karm, sport on julm ja tõsine, sport on pidulik ja ülev, kuid nagu teistes-

ki elunähtustes leidub siingi palju naljakat. Pealkirjas esitatud võrrandi lahendusi (tekstis ja pildis) ootame toimetusse (A HI 204) 29. veebruariks!

Parimatele sportlikud preemiad!

HUUMOR = ?

«TALLINNA POLÜTEHNIKU» TOIMETUS SOOVIB KÕIGILE KAASAUTOREILE JA LEHELUGEJAILE EDUKAT UUT AASTAT, VABANDAB MÖÖDUNUD AASTAL LEHTEDESSE EKSINUD VIGADE PÄRAST NING LUBAB NEID UUEL AASTAL MITTE KORRATA.

Joonistanud INDREK PRODEL

VABANDAME!

Reedel, 25. detsembril «Tallinna Polütehnikus» ilmunud artiklis «Rektori ja rebase aastavahetuseintervjuu» alt teises lõigus palume lugeda õigeks laused: «Haridus on sedavõrd sa-jandite jooksul väljakujunenud süsteem, et siin kiiruga ja umbes midagi muuta teeb ainult halba» ja «Lõpetaja käest küsitakse kõige tähtsamaid fundamentaalseid teadmisi.»

Artiklis «22. detsembril oli energeetikute päev» lugeda õigeks lause: «Jaam valmis 1923. aasta mais, jaama võimsus oli 1400 kW.»

Toimetus.

IMEDETA IMED

Ja ikkagi oli see väga ime moodi.

Tõepoolest — inimesed heidavad magama, ja mitte vaikus ja rahu, omas voodis, vaid laval, mitte väsimusest, vaid alludes hüpnotiseeriya käsule.

Nad magavad nii kõvasti, et ükski müra ega naer saalist ei ärata neid üles. See uni on nii imelik, et inimene kujutab ennast reaalselt olevat Aafrikas, lapsepõlves või ajaloolis-ilukirjandusliku personaazina. Hüpnoosiseanssides on ikkagi midagi müstilist.

«Mitte mingit imet,» arvab hüpnotiseeriya Josif Orlov, kelle esinemist meie suure va-mustusega jälgisime. «On ainult üks ime — ja see on inimese aju. Minu esinemiste eesmärk on igale inimesele tõestada — sina oled ime! Mul vedas, ma sain seda teada — sedasama võid ka sina. Sinus varjuvad uskumatud võimalused!»

Missuguseid küsimusi esitati psühholoogiliste katsete meist-rile instituudis? Loomulikult, kõige olulisemaid. Kuidas saab eksamielisel päeval magama heita ja hommikul ärgata koos kõikide teadmistega eksami tarvis? On see võimalik? «Täit-sa võimalik,» — vastab J. Orlov ja jutustab õppimisprotses-sist unes — hüpnopeediast.

Vaatajad nägid ja said teada palju huvitavat.

Ja tahaks loota, et nad said ka enesekindlamateks, kui nad olid olnud seni!

J. Orlov esinemas TPI aulas detsembrikuus 1987.

UUT KÕRGKOOLI-KIRJANDUST

1. Elulaadi planeerimise ja kujutamine: (Metoodilisi soovitusi lektorile aktuaalsetes noorsooprobleemides) / ENSV Ühing «Teadus»; Koost. I. Pauts. Tln., 1986. 29 lk. (NLKP XXVII kongressi otsused ellu!). (Noor-teauditoorium).

2. Juht ja tervis: / ENSV ATK. Juhtimise Kõrgem Kool; Koost. E. Laane. Tln.; ENSV ATK Info- ja Juuritusval., 1987. 55 lk.

3. Salumäe, A. Kasutatud leiutistelt ja ratsionaliseerimis-ettepanekutelt majandusliku aastaefekti arvutamine / Eesti Teadusl ja Tehnikainf. ning Majandusuuringute Inst. Tln.: Valgus, 1987. 54, [2] lk.

4. Opperühma tundmaõppi-mine ja juhtimine täiendus-koolituses: Metoodilised soovitus-d õppeprotsessi korralda-jatele / ENSV Rahvamaj. Juh-tivate Tööt. ja Spets. Kvalif. Tõstmise Inst. Rahvamaj. juh-timise kat.; Koost. K. Loogna. Tln., 1987. 32, [1] lk. Bibl. lk. 32.

Koostas:

TPI Teadusliku Raamatu-kogu toimetaja
M. KASEOJA

